

माण्डवीका 'मनछुने कार्यक्रम'

केशरराज क्षेत्री

प्युठान, २० माघ।

'कर्मचारी-जनप्रतिनिधि' बीच तालमेल नमिल्दा धेरैजसो स्थानीय सरकारमा विकास निर्माणको कामले गति नलिएको पाइन्छ। काम गर्दागर्दा कर्मचारी बीचमै सरुवा भएपछि जनप्रतिनिधिहरूले चाहे अनुसारको काम गर्न पाएका छैनन्। कर्मचारी नीतिगत रूपमा काम गर्न चाहन्छन्, भने जनप्रतिनिधि व्यवहारिक रूपमा। यी दुईको तालमेललाई मिलाएर लैजानसक्नेहरूले मात्र स्थानीय सरकारमा अपेक्षित प्रतिफल हासिल गरिरहेका छन्।

त्यसै मध्येको एक स्थानीय तह हो, प्युठानको माण्डवी गाउँपालिका। प्युठानमा दुई नगरपालिका सहित नौ स्थानीय तह छन्। कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूबीच विवाद नहुने स्थानीय तहमध्ये माण्डवी अग्रपंक्तिमा पर्छ। त्यसको सकारात्मक असर विकास निर्माणमा परेको छ। गाउँपालिका स्थापनाको शुरुवाती वर्षमा कार्यकारी अधिकृत नारायण पौडेल र त्यसपछि शिशिर रिजाल प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रूपमा कार्यरत छन्। संभवतः यी दुई जना कार्यलय प्रमुखको सेवामै नै जनप्रतिनिधिहरूको पहिलो कार्यकाल पुरा हुँदैछ।

छिन्निमै कर्मचारी फेब्रुवरी नभएपछि सौँचे अनुसारको कार्यसम्पादन गर्न सहज हुने गाउँपालिका अध्यक्ष श्रीधर रोकोले अनुभव सुनाए। 'जनप्रतिनिधीको काम नीति, नियम र योजना ल्याउने हो, उनी भन्छन्, 'कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनमा हामीले हस्तक्षेप गर्ने होइन, त्यसो गरियो भने विवाद आउने कुरै हुँदैन।' क्षेत्राधिकार भिन्न खोजेमा मात्र विवाद उत्पन्न हुने उनको बुझाई छ। गाउँपालिका स्थापनाको शुरुवाती वर्षदेखि हालसम्म सबै योजनाहरू विवादरहित ढंगले कार्यसम्पादन गरिएको उनले सुनाए।

गाउँपालिकाको केन्द्र जसपुरमा टुंगाए लगत्तै थालिएको प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य पुरा भएको छ। केही समयभित्र भवन उद्घाटन गर्ने योजना रहेको रोकाले बताए। गाउँपालिकाले १ हजार ५ सय घरधुरीमा खानेपानी, १ हजार १ सय घरहरू खरका छानामूक्त, उज्यालो माण्डवी कार्यक्रम अन्तर्गत सात सय घरधुरीलाई निःशुल्क मिटरबक्स वितरण र २० यूनिटसम्मको विद्युत महशुल निःशुल्क बनाइएको छ।

गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई घरदेखि अस्पतालसम्म निःशुल्क एम्बुलेन्स, शाहिद परिवारलाई मासिक भत्ता, उदयपुरकोट दरबार निर्माण, दाङ प्युठानको सिमानामा रहेको

बंगलाचुली पर्यटकीय क्षेत्रलाई बंगलाचुली र माण्डवी दुवै गाउँपालिकाको बराबरी स्वामित्व हुनेगरी भौतिक पूर्वाधार निर्माणका काम भइरहेको अध्यक्ष रोकोले बताए। गाउँपालिकाले १५ शैयाको अस्पताल, तीन स्थानमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई छानामूक्त, उज्यालो माण्डवी कार्यक्रम अन्तर्गत सात सय घरधुरीलाई निःशुल्क मिटरबक्स वितरण र २० यूनिटसम्मको विद्युत महशुल निःशुल्क बनाइएको छ।

समुदायबाट रकम संकलन गरेर थामिएका शिक्षकहरूलाई गाउँपालिकाले दरवन्दी सुजना गरी शिक्षकहरूको दिगो व्यवस्थापन गरेको छ। गाउँका सबै गाउँबस्तीमा सडक पुगेका छन्। ती सडकलाई निरन्तर संचालन हुनेगरी दिगो योजना गाउँपालिकाले बनाउँदै छ।

गाउँपालिकाले लिएको लक्ष्य पुरा गर्नका लागि स्थानीय सरकारका रूपमा रहेका कर्मचारीहरूको दूलो साथ मिलेको अध्यक्ष रोकोले सुनाए। कर्मचारी सरुवालार्इ भन्दा उनीहरूको स्थायीत्व र दिगो विकासलाई प्रमुख प्राथमिकतामा राखेर काम भइरहेको उनले बताए।

योजना निर्माण, कार्यान्वयनदेखि नागरिकले त्यसको नतिजा अनुभूती नगर्दासम्म कर्मचारी सरुवा हुने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्नुपर्ने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत शिशिर रिजाल बताउँछन्। 'जनप्रतिनिधीले जस्तै कर्मचारीहरूले पनि निश्चित लक्ष्य, उद्देश्य र सौँचका साथ काम गरिरहेका हुन्छन्

'उनले भने, 'त्यसलाई पुरा गर्नका लागि पुरा कार्यकाल काम गर्न पाउनुपर्छ।' बहुवर्षीय योजना पुरा गर्नका लागि शुद्धेच्छा अन्त्यसम्म सोही कर्मचारीको काँधमा भएमा प्रतिफल छिटो आउने उनको अनुभव छ।

'आफ्नो कार्यकालमा शुरु भएको योजना पुरा गरेर जाँदा मनमा बेले खुसी र सन्तुष्टि मिल्छ, रिजाल भन्छन्, 'कर्मचारीको कार्यसम्पादनमा पनि यसले धेरै राम्रो गर्छ।' उनले चालु खर्चको तुलनामा पूँजित खर्च होस् वर्ष धेरै हुने गरेको जानकारी गराए। वार्षिक करिब ८० प्रतिशत भन्दा माथी पूँजित खर्च गाउँपालिकामा हुने उनले बताए। प्रशासनिक, खाजा, भत्ता जस्ता

श्रीधर रोका
अध्यक्ष

शिशिर रिजाल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

- १ हजार ५ सय घरधुरीमा खानेपानी।
- १ हजार १ सय घर सरुवा छानामूक्त।
- ७ सय घरधुरीलाई निःशुल्क मिटरबक्स।
- २० यूनिटसम्म विद्युत महशुल निःशुल्क।
- गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई निःशुल्क एम्बुलेन्स।
- शाहिद परिवारलाई मासिक भत्ता।
- दुर्गम गाउँहरूका विद्यालयको कक्षा स्तरोन्नती।
- नीजि शिक्षक हटाएर गाउँपालिकाबाट दरवन्दीका शिक्षक भर्ना।
- रम्दीमा बाजेश्वरी मावी स्थापना।
- ब्राह्मणराज्य उदयपुरकोट दरबार निर्माण।
- दाङको बंगलाचुलीलाई बराबरी स्वामित्व हुनेगरी पूर्वाधार निर्माण।
- कृषि कडीडोर निर्माण।
- १५ शैयाको अस्पताल निर्माण।
- तीन स्थानमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई निर्माण।
- सबै गाउँबस्तीमा सडक।

चालु खर्चलाई कम गर्दै लगेको उनले सुनाए। विकास निर्माण, सेवा प्रवाह र शुसासनामा जनप्रतिनिधी र कर्मचारीबीच प्रभावकारी सम्बन्ध हुँदा सफलता लिनेसकिने रिजालको अनुभव छ। जिल्लाका प्युठान नगरपालिका, स्वर्गद्वारी नगरपालिका र ऐरावती गाउँपालिका सबैभन्दा धेरै प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरू फेरिने स्थानीय तहमा पर्छन्। कर्मचारीहरूको समन्वय हुँदा सफलता लिनेसकिने रिजालको विवादमा मुछिन्छन्।

लुम्बिनीका मुख्यमन्त्रीलाई प्याब्सन प्रदेशको ध्यानाकर्षण

बुटवल, २० माघ- निजी तथा आवासीय विद्यालय अर्गनाइजेशन नेपाल, लुम्बिनी प्रदेश कमिटीले कोरोनाको तेस्रो लहरको संक्रमण देखिन थालेपछि सरकारले शैक्षिक संस्थाहरू पूर्ण रूपले बन्द गरेकोप्रति ध्यानाकर्षण गराउँदै त्यसले शैक्षिक गतिविधिका साथै विद्यार्थीहरूको पढाइमा परेको असर र आगामी दिनमा त्यसले पार्ने प्रभावमा गम्भिर बन्न आग्रह गरेको छ।

प्याब्सन लुम्बिनी प्रदेशकातर्फबाट मुख्यमन्त्री कुलप्रसाद केसीलाई भेटी विद्यालय खोल्ने बातावरण तयार गर्न आग्रहसहितको ध्यानाकर्षण पत्र बुझाएको छ। प्याब्सन, प्रदेश अध्यक्ष लालहरि पाण्डेको नेतृत्वमा गएको टोलीले मुख्यमन्त्री समक्ष प्रदेश सरकारको तर्फबाट विद्यालय खोल्न विशेष पहल कदमी अगाडि बढाउन आग्रह गर्दै लामो समयसम्म विद्यालयहरू बन्द भएको खण्डमा त्यसका नकारात्मक असर बालबालिकामा नराप्तीसँग पर्ने भन्दै सचेत हुन भनेको थियो।

पत्र बुझ्दै मुख्यमन्त्री कुल

प्रसाद केसीले विद्यालय बन्द रहेको अवस्थाप्रति आफू गम्भिर रहेको बताउँदै विद्यालय खोल्ने बारेमा आफूले पहल गर्ने धारणा राखे। उनले विद्यार्थीलाई दिने खोपलाई व्यवस्थित बनाउने र शैक्षिक क्षेत्र सुचारु गर्ने कुरामा आफूले सिसिएमसीको बैठक राखेर अध्ययन गर्न आग्रह गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे।

ध्यानाकर्षणपत्रमा कोरोनाबाट सबै क्षेत्र प्रभावित भएका उल्लेख गर्दै विकासको प्रमुख आधार शिक्षा क्षेत्र नराप्तीसँग प्रभावित भएको र त्यसका कारण आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक विकासको गति पनि पछाडि धकेलिने अवस्था आएको जनाइएको छ। मुख्यमन्त्रीसँग कोरोनाको संक्रमण दर अधिक भएपनि त्यसको प्रभाव डरलाग्दो रूपमा नदेखाएको र मृत्युदर पनि न्यून रहेको अवस्थामा आमनागरिकलाई खोपको व्यवस्था गर्न तथा स्वास्थ्य मापदण्डको पूर्ण पालना गराई विद्यालय सञ्चालन गर्ने बातावरण बनाउन जरुरी भएको भन्दै पहल गर्न अनुरोध गरिएको छ।

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

दुई दिने चरा फोटो प्रदर्शनी

कपिलवस्तु, २० माघ।

२६ औँ सिमसार दिवस तथा ९ औँ चरा महोत्सवको अवसरमा कपिलवस्तुको जगदिशपुरमा दुई दिने चरा फोटो प्रदर्शनी भएको छ।

द्विभोजन वन कार्यलय कपिलवस्तु, पर्यटन डिभिजन कार्यलय रूपन्देही र जगदिशपुर जलाशय बहुसरोकार मञ्च कपिलवस्तुको सहयोगमा गच्छामी मिडिया ग्रुपले चरा फोटो प्रदर्शनीको आयोजना गरेको हो। दुई दिन सम्म आयोजित फोटो प्रदर्शनीमा राखिएको चराका तस्वीरहरू १ हजार बढि चरा प्रेमीले अवलोकन गरेको गच्छामी मिडिया ग्रुपका अध्यक्ष मनोज कुमार श्रीवास्तवले जानकारी दिए। चरा महोत्सवको अवसरमा जगदिशपुर जलाशय क्षेत्रमा बर्षौँ देखि खिचिएका चराको तस्वीर प्रदर्शन गरि चराप्रेमी पर्यटकलाई जगदिशपुरमा चरा पर्यटनको महत्त्व बुझाउन प्रयास गरिएको श्रीवास्तवले प्रष्ट्याए।

चरा फोटो प्रदर्शनीमा फोटोपत्रकारहरू मनोज पौडेल र बुजेश कुमार जयसवालले खिचेका चराका रंगिन फोटोहरूलाई २० बाई ३६ इन्चको फ्रेममा राखेर प्रदर्शन

गरिएको हो। प्रदर्शनीमा राखिएका १९ वटा तस्वीर मध्य १५ प्रजातीका १७ वटा चराका एक्ला एक्लै र बथानका तस्वीर थिए। त्यसैगरी तालबाट मौसम खुलेका बेला देखिएको ८ हजार ९९ मिटर अग्लो अन्नपूर्ण पहिलो हिमालको तस्वीर सँगै अदिति सप्तरीगो इन्ड्रेणीले ताल धेरैको तस्वीर समेत राखिएको थियो। प्रदर्शित चराको तस्वीरमा रथाने, पाहुना चरा र बिश्वका दुर्लभ प्रजातीका थिए। तस्वीरले चराको चिरबिराहट, जलक्रिडा र जलविहारलाई प्रतिबिम्बित गरेको थियो। प्रदर्शनीमा सुईरोडुडे चरा, माटीकोरे, सास, भुँडीफोड गरुण, सेतो साँवर, सानो जलेवा, जलेवा, प्रवालपाद, फुस्रो बकुल्ला, जल अम्सा, चखेवा चखेवी, सुनचुरे हाँस, खोया हाँस, मरुल र सिलसिले हाँसका प्रजातीका चराको तस्वीर राखिएको थियो।

जगदिशपुर जलाशय क्षेत्रमा पाईने विभिन्न प्रजातीका चराको तस्वीर हेर्न पाउँदा रोमान्चित भएको चराप्रेमी अनन्ता न्यौपानेले बताईन्। सिमसार क्षेत्र र चराको प्रचार प्रसारमा समेत प्रदर्शनीले सहयोग पुऱ्याएको उनको भनाई थियो।

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

प्रदेश सभा

पूर्ण बहादुर घर्ती
सभामुख

०७१-५३०२०
०७१-५५४१८२

प्रदेश सभा स्थापना दिवसको सन्देश

ऐतिहासिक दोस्रो संविधान सभाबाट पारित एवं २०७२ असोज ३ गते घोषित संविधान अनुसार संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल अन्तर्गत ७ प्रदेशको राज्य संरचना गभर्सँगै हामी प्रदेश सभा र प्रदेश सरकारको अठ्यास गरिरहेका छौं। २०७४ माघ २१ गते प्रदेश नं. ५ (हाल लुम्बिनी प्रदेश) को स्थापना भएको ४ बर्ष पूरा हुँदैछ। संघीय संरचनाको पहिलो अठ्यास, अस्थायी राजधानी र अस्थायी संरचना, आवश्यक कर्मचारी र मौक्तिक पूर्वाधारको अभावबाट शुरु भएको प्रदेश सभाको पहिलो वर्ष थुप्रै अभावहरू भेलेर बित्यो। हालसम्म आउँदा अस्थायी रूपमै गभर्ण प्रदेश सभाका लागि आवश्यक न्युन पूर्वाधारहरूबाटै हाम्रो आवश्यकतालाई आधारभूत रूपमा पूरा गर्ने अवस्थामा पुगेको छ। प्रदेशको स्थायी राजधानी र नामाकरणको निर्धारण सँगै स्थायी राजधानी दाङको देउखुरीमा प्रदेश सभा भवन निर्माणधीन अवस्थामा रहेको छ। कानून निर्माणका दृष्टिले प्रदेश सभाबाट ७४ वटा दर्ता भएको मध्ये ६७ वटा विधेयक पारित भई प्रमाणिकरण भइसकेका छन्। ४ वटा विधेयकहरू फिर्ता भएका छन् भने २ वटा विधेयक समितिमा विचाराधीन र १ वटा विधेयक दर्ता भइ सदनमा पेश हुन बाँकी छ। विविध सीमा समस्या सहित संघीय कार्यान्वयनको नयाँ सिकाई मार्फत चार वर्ष पूरा भएको यस ऐतिहासिक अवसरमा म सभपूर्वमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु। विश्वव्यापिरूपमा फैलिएको कोभिड महामारीको तेस्रो भेरियन्टबाट आफू बच्न र अरुलाई पनि बचाउन सबैले स्वास्थ्य मापदण्डको पालना गरौं। प्रदेश सभा सञ्चालनको बाँकी अवधि अझ शसक्त, जनउत्तरदायी, जनमुखी र संघीय कार्यान्वयनको निरति प्रदेश सभाले पूरा गर्ने कानून निर्माण र आवश्यक पहलको वर्ष बन्न सकोस्।

धन्यवाद!

पूर्ण बहादुर घर्ती
लुम्बिनी प्रदेश

Nepal e-Com. Concern

Butwal, Rupandehi, Tel: 071- 531 699, 534699, Mob.: 9857026383

COMPUTER

LAPTOP

PRINTER

INVERTOR, SOLAR & BATTERY

- Medicine Business Accounting Software
- Trading Business, Manufacturer A/C Software
- Computer, Printer, Laptop Sales & Maintenance
- Online, OFF Line UPS, Invertor, Battery Solar

All kinds of IT Equipments

E-mail: info@neccompute.com, narayanshresth99@gmail.com
Website: www.neccompute.com